HÖGSTA DOMSTOLENS
BESLUT

meddelat i Stockholm den 8 juli 2026

Mål nr
Ö 3308-25

PARTER

Sökande

M.E.

Ombud: Advokaterna M.G. och J.K.

Motpart

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Resning

TIDIGARE AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges dom 2025-01-10 i mål B 6627-24

_____

Besöksadress
Riddarhustorget 8

Telefon
08-561 666 00

Öppettider
måndag–fredag
08:45–12:00
13:15–15:00

Postadress
Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

E-post
hogsta.domstolen@dom.se

Webbplats
www.hogstadomstolen.se

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår resningsansökan.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

M.E. har ansökt om resning av hovrättens dom och yrkat att – efter det att målet har tagits upp på nytt – samtliga åtal ogillas, att han befrias från skyldigheten att utge skadestånd samt att besluten om förverkande och näringsförbud upphävs. Han har vidare begärt ersättning för sina kostnader i resningsärendet.

Riksåklagaren har motsatt sig att M.E. beviljas resning.

SKÄL

Bakgrund

1. M.E. dömdes av tingsrätten för grovt bokföringsbrott, grovt bedrägeri vid 38 tillfällen och grovt penningtvättsbrott. Påföljden bestämdes till fängelse i sex år. M.E. meddelades näringsförbud i tio år. I domen förordnades även om förverkande och skadestånd.

2. Enligt domen begick M.E. brottsligheten i egenskap av företrädare för aktiebolaget Emstad.

3. De grova bedrägerierna avsåg att M.E. genom vilseledande hade initierat och medverkat till olika leasingavtal och avbetalningsköp avseende entreprenadmaskiner. Därigenom förmådde han två finansbolag att betala ersättning för maskinerna till ett annat bolag som sedan gjorde betalningar till Emstad. Enligt domen var det bevisat att de maskiner som omfattades av avtalen inte existerade. Eftersom inga maskiner levererades enligt avtalen innebar finansbolagens betalningar skada för dem och vinning för bland andra M.E. och Emstad.

Dok.Id 363296

4. Penningtvättsbrottet bestod i att M.E. genom Emstad omsatte pengar som härrörde från bedrägerierna.

5. Bokföringsbrottet avsåg att M.E. hade åsidosatt Emstads bokföringsskyldighet genom att 14 verifikationer om sammanlagt 44,5 miljoner kr inte uppfyllde bokföringslagens (1999:1078) krav på information. Verifikationerna bestod av fakturor utställda till ett annat bolag och avsåg, enligt uppgift i fakturorna, försäljningsarvode för maskinförsäljningar. I enlighet med åtalet fann tingsrätten att verifikationerna inte innehöll tillräckliga uppgifter för att förstå affärshändelsernas innebörd och att bristerna var sådana att rörelsens förlopp inte i huvudsak kunde bedömas med ledning av bokföringen.

6. M.E. överklagade tingsrättens dom utom såvitt avsåg ansvar för bokföringsbrott. Hovrätten fastställde tingsrättens dom. Högsta domstolen meddelade inte prövningstillstånd. Hovrättens dom fick därmed laga kraft.

Resningsansökan

7. M.E. har som grund för sin ansökan om resning såvitt avser grovt bedrägeri och grovt penningtvättsbrott åberopat ett antal handlingar – bland annat avtal, mejl, offerter, orderbekräftelser och fraktfakturor – samt anfört att om dessa hade ingått i utredningen av brotten hade det kunnat konstateras att entreprenadmaskinerna existerade.

8. När det gäller åtalet för bokföringsbrott har M.E. anfört i huvudsak följande. De 14 fakturor som låg till grund för misstanken om bokföringsbrott hade hämtats från det digitala bokföringssystem som Emstad använde. Dessa saknade specifikationer och tjänade endast som digitalt underlag för bokföringen. Fullständiga verifikationer i form av fakturor med specifikationer förvarades i pappersform i en pärm på Emstads kontor. Om utredningen i brottmålet hade innefattat dessa

Dok.Id 363296

verifikationer hade han sannolikt frikänts från åtalet. M.E. har åberopat kopior av fakturorna i pärmen.

9. M.E. har även gjort gällande att det finns synnerliga skäl för resning på grund av jäv hos hans offentlige försvarare. Jävet består i att den revisor som polisanmälde det grova bokföringsbrottet och som hördes i målet även var revisor i försvararens advokataktiebolag. Detta har enligt M.E. inneburit en intressekonflikt som hindrat försvararen från att tillvarata hans rätt i målet.

Riksåklagarens yttrande

10. Riksåklagaren har anfört i huvudsak följande. M.E.s uppgift att det fanns verifikationer i en pärm på Emstads kontor framstår som en efterhandskonstruktion. Oavsett detta innehåller de nu åberopade fakturorna osanna uppgifter. De identifikationsnummer för maskiner som anges där överensstämmer med dem som M.E. använde vid 14 av de bedrägerier som han dömts för. Att i bokföringen använda fakturor med osant innehåll utgör även det ett bokföringsbrott. Om fakturorna hade åberopats i brottmålet hade det varit möjligt för åklagaren att justera åtalet till att avse osanna verifikationer. De hade därför inte medfört att M.E. hade frikänts från åtalet för bokföringsbrott.

11. När det gäller resningsansökan i övrigt har riksåklagaren anfört att M.E. inte lagt fram någon utredning som kan föranleda resning i målet.

Rättslig reglering och utgångspunkter för prövningen

12. Resning får beviljas till förmån för en tidigare tilltalad bland annat om han eller hon åberopar en omständighet eller ett bevis som inte tidigare har lagts fram. Enligt bestämmelsens huvudregel krävs att omständigheten eller beviset sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade frikänts eller till att

Dok.Id 363296

brottet hänförts under en mildare straffbestämmelse än den som tillämpats. (Se 58 kap. 2 § 4 första ledet rättegångsbalken.)

13. Enligt den så kallade tilläggsregeln får resning också beviljas om det med hänsyn till vad som åberopas och i övrigt förekommer i resningsärendet finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har begått det brott som han eller hon dömts för (58 kap. 2 § 4 andra ledet). Även i detta fall krävs att den tilltalade åberopar en omständighet eller ett bevis som inte tidigare har lagts fram.

14. Den nya utredningen ska ställas mot den utredning som lades fram i brottmålet. Den tidigare utredningen ska i princip värderas och bedömas på samma sätt som angetts i domen; resningsdomstolen ska inte göra någon fristående omvärdering av bevisningen i brottmålet. Det hindrar inte att den tidigare utredningens bevisvärde kan påverkas av den nya utredningen, som ska bedömas objektiverat. Den fråga som ska prövas är hur den nya utredningen skulle kunna antas ha inverkat på bedömningarna i brottmålet. (Se NJA 2010 s. 295 p. 14–16.)

15. I vissa fall kan den nya utredningen leda till slutsatsen att den tilltalade sannolikt hade frikänts om den utredningen hade prövats i förhållande till den gärningsbeskrivning som var aktuell i brottmålet, samtidigt som det står klart att åtalet skulle ha bifallits om åklagaren hade justerat gärningsbeskrivningen. En sådan situation kan bland annat uppstå när den tillämpliga straffbestämmelsen innehåller alternativa brottsrekvisit, och den nya utredningen ger vid handen att ett annat rekvisit är uppfyllt än det som anges i gärningsbeskrivningen.

16. Utgångspunkten för bedömningen av en situation av nyss angivet slag bör vara att åklagaren, om den nya utredningen funnits tillgänglig redan i brottmålet, skulle ha gjort den nödvändiga justeringen av gärningsbeskrivningen och att den tilltalade därmed hade dömts för brottet.

Dok.Id 363296

Vid sådant förhållande kan det som regel inte anses vara till den tilltalades fördel att bevilja resning (jfr NJA 1966 s. 12 och NJA 1980 s. 686).

17. Vid bedömningen av om resning ändå bör beviljas enligt den så kallade tilläggsregeln måste emellertid prövas om den tilltalade har haft möjlighet att försvara sig mot åklagarens justerade gärningspåstående och hans eller hennes rätt till en rättvis rättegång därigenom har tillgodosetts (jfr NJA 1996 s. 471). Det får därvid betydelse om den tänkta justeringen av gärningsbeskrivningen avser förhållanden som den tilltalade redan har haft möjlighet att försvara sig mot, eller om det är fråga om omständigheter som legat utanför brottmålets ram.

18. För att rätten till en rättvis rättegång inte ska sättas åt sidan bör således krävas att de omständigheter som den ursprungliga gärningsbeskrivningen skulle ha kompletterats med har kunnat bemötas av försvaret (jfr ”Balkongmålet” NJA 2015 s. 702 p. 9, 15 och 16). Detta krav måste anses kunna vara uppfyllt även om den kompletterande omständigheten har behandlats i en annan del av målet än den åtalspunkt som är aktuell i resningsärendet.

Bedömningen i detta fall

19. Vad M.E. anfört om jäv hos försvararen utgör inte grund för resning.

20. Den utredning som M.E. i övrigt har lagt fram kan inte föranleda resning av hovrättens dom såvitt avser grovt bedrägeri och grovt penningtvättsbrott.

21. Det nya material som M.E. åberopat till stöd för sin ansökan om resning beträffande grovt bokföringsbrott består av 14 fakturor som enligt honom förvarades i en pärm på Emstads kontor. Vad M.E. anfört i denna del kan inte avfärdas som en efterhandskonstruktion.

Dok.Id 363296

22. Enligt 11 kap. 5 § brottsbalken döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen genom att underlåta att bokföra affärshändelser eller bevara räkenskapsinformation eller genom att lämna oriktiga uppgifter i bokföringen eller på annat sätt, om rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning till följd härav inte kan i huvudsak bedömas med ledning av bokföringen, för bokföringsbrott. Såväl bristfälliga som oriktiga uppgifter i bokföringen kan alltså leda till ansvar.

23. De i resningsärendet åberopade fakturorna innehåller uppgifter om respektive affärshändelse. Fakturorna får därmed i huvudsak anses uppfylla de krav på verifikationer som anges i 5 kap. 7 § bokföringslagen. Det förhållandet att fakturorna saknar exakta uppgifter om när respektive affärshändelse inträffat innebär inte att bristerna är av sådan art och omfattning att det inte går att bedöma de bakomliggande affärshändelserna. Om fakturorna hade lagts fram i brottmålet framstår det som sannolikt att M.E. inte skulle ha dömts för grovt bokföringsbrott enligt den gärningsbeskrivning som var aktuell i brottmålet.

24. Riksåklagaren har dock gjort gällande att ett åberopande av fakturorna i brottmålet skulle ha lett till att M.E. i stället hade kunnat dömas för grovt bokföringsbrott på grund av oriktiga uppgifter i bokföringen. I denna del har riksåklagaren särskilt pekat på att de nya fakturorna har avsett försäljning av de maskiner som enligt brottmålsdomen inte existerat och att fakturorna således innehåller osanna uppgifter.

25. Att bokföringen i nu aktuellt hänseende innehåller oriktiga uppgifter utgör en ny omständighet som inte har prövats inom den del av brottmålet som avsett grovt bokföringsbrott. I den del av åtalet som avsett grovt bedrägeri har emellertid slagits fast att maskinerna inte existerar vilket också innebär att uppgifterna i fakturorna om de specificerade

Dok.Id 363296

försäljningarna måste vara oriktiga. Om fakturorna hade funnits tillgängliga i brottmålet, skulle det därför sannolikt ha lett till att M.E. efter justering av åtalet blivit dömd för grovt bokföringsbrott på grund av oriktiga uppgifter i bokföringen. Det saknas därför skäl för resning enligt huvudregeln såvitt avser bokföringsbrott.

26. Frågan om entreprenadmaskinerna existerat har behandlats utförligt vid prövningen av åtalet för grovt bedrägeri. Med hänsyn till det nära samband som finns mellan det nya påståendet om oriktig bokföring och bedrägeridelen av brottmålet står det klart att M.E. har haft möjlighet att försvara sig mot de nya påståenden som omfattas av den tänkta åtalsjusteringen.

27. Det sagda innebär att M.E.s rätt till försvar har tillgodosetts även om resning inte beviljas beträffande bokföringsbrottet. Det saknas därför även sådana synnerliga skäl som krävs för resning enligt tilläggsregeln.

28. Resningsansökan ska därför avslås.

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Stefan Johansson, Agneta Bäcklund, Anders Perklev (referent), Erik Sjöman och Tobias Eriksson.
Föredragande har varit justitiesekreteraren Fredrik Wågman.

Dok.Id 363296